

Period čekanja za novodošle doseljenike

We speak your language ☎ 13 1202

2 year waiting period-intending residents – Bosnian

Sistem socijalne pomoći u Australiji obezbjeđuje 'nivo zaštite' ('safety net') u vidu finansijske pomoći, službi i usluga za ljude koji to trebaju i koji ne mogu da se sami izdržavaju. Putem Centrelink-a - državne agencije za isplate i pružanje usluga - se pruža pomoć penzionerima, onima koji radi bolesti ne mogu da rade, kao i nezaposlenima koji traže posao. Centrelink pomaže i porodicama s djecom, studentima i osobama koje nekog njeguju, a pomaže i ljudima koji se nađu u teškom položaju. Uopšteno rekažu, na isplate i usluge Centrelink-a imaju pravo samo osobe koje žive u Australiji, a koje su ili australijski državljani ili imaju pravo na trajni boravak. Isplate su na raspolaganju samo nekim državljanima Novog Zelanda, koji imaju vizu za zaštićenu specijalnu kategoriju. Centrelink će vam reći da li imate pravo na to.

Mada australijska Vlada pomaže ljudima koji ne mogu da se sami izdržavaju, donijela je odluku da novi stanovnici moraju čekati dvije godine da bi stekli pravo na većinu isplata socijalnog osiguranja. Ovaj period čekanja ima za svrhu da se time osigura da se doseljenici sami izdržavaju tokom početnog perioda nastanjivanja u Australiji ili da ih izdržavaju njihovi sponzori. Ako razmišljate da doselite u Australiju, morate obezbjediti da imate dovoljno novca da se sami izdržavate tokom prve dvije godine u Australiji.

Isplate na koje se odnosi dvogodišnji period čekanja (104 sedmice) ili dužina boravka uključuju:

Newstart Allowance (Pomoć za traženje posla):

za osobe koje su nezaposlene i traže posao.

Sickness Allowance (Bolesnička pomoć): za osobe koje privremeno ne mogu da rade radi privremene povrede ili bolesti, a imaju posao na koji mogu da se vrate kad ozdrave.

Youth Allowance (Doplatak za omladinu): za mlade ljude koji studiraju, traže posao ili su privremeno bolesni.

Parenting Payment (Isplata za roditelje): pomaže roditeljima (uključivši samohrane roditelje) oko troškova za podizanje djece koja stanuju s njima.

Carer Payment (Isplata za njegovatelja): pomaže onima koji stalno njeguju neku osobu koja radi neke teške bolesti ili invalidnosti treba stalni nadzor ili ličnu njegu.

Widow Allowance (Doplatak za udovice): pomaže starijim ženama koje su postale udovice, ili su se u kasnijim godinama razvele ili rastavile, a nemaju nedavnog radnog iskustva.

Austudy Payment (Austudy isplata): pomaže studentima od 25 i više godina koji imaju niska primanja, da bi mogli nastaviti redovno školovanje.

www.centrelink.gov.au

Australian Government

Mobility Allowance (Dodatak za prijevoz): pomaže oko dodatnih troškova za prijevoz, za onesposobljene osobe koje obavljaju neki dobrovoljni rad, plaćeni rad, idu na kurs obuke ili bilo koju kombinaciju nabrojanog, a koje ne mogu putovati sredstvima javnog prijevoza bez dodatne pomoći.

Special Benefit (Specijalna pomoć): isplata za osobe u teškoj situaciji, koje se ne kvalifikuju ni za jednu drugu vrstu socijalne isplate.

Važno: Da bi dobili Special Benefit, novi doseljenici su morali pretrpjeti veću promjenu u životnoj situaciji, koja je bila van njihove kontrole, i da kao posljedica toga imaju finansijske poteškoće. Na primjer, ako ne možete da nađete posao, to se ne smatra promjenom situacije u svrhu dobivanja ove vrste pomoći.

Većina novodošlih doseljenika najčešće može dobiti:

Family Tax Benefit i Child Care Benefit: ovo može da vam pomogne oko troškova podizanja djece, kao i oko plaćanja obdaništa. Može da uključi i Health Care Card (Karticu za popust na zdravstvene usluge).

Postoje određena izuzeća za dvogodišnji period čekanja (104 sedmice), na primjer: izbjeglice, australijski državljani i članovi njihove porodice, kao i osobe koje su ranije živjele u Australiji 104 sedmice.

Usluge zapošljavanja preko Centrelink-a

Novodošli doseljenici u Australiji se mogu registrovati kod Centrelink-a da dobiju pomoć oko informacija o:

- slobodnim radnim mjestima;
- priznavanju kvalifikacija iz inostranstva i odnosnim kursevima; i
- naprednim kursevima engleskog za osobe s kvalifikacijama iz inostranstva, i drugim kursevima engleskog.

Trebate pomoć?

Važno je da se odmah obratite Centrelink-u ako:

- se nađete u teškoj situaciji; ili
- se vaše okolnosti promijene, na primjer dobijete dijete, ostanete bez posla ili se razbolite.

Za više informacija na bosanskom, nazovite 13 1202* ili posjetite našu Internet stranicu na www.centrelink.gov.au

* Pozivi na brojeve koji počinju sa "13" se mogu obaviti sa standardnih telefona iz svih dijelova Australije po cijeni koja nije viša od cijene lokalnog razgovora (cijene razgovora se mogu razlikovati kod različitih telefonskih kompanija). Pozivi na brojeve koji počinju sa "1800" su besplatni. Pozivi iz javnih govornica i sa mobitela se mogu naplaćivati i po višoj tarifi.